

تاریخ وادبیات

مجله علمی

۱۳۳۶ هـ

مجله علمی

ملک و ملت نافع ، تاریخ ، ادبیات ، فنون ، اقتصادیات و شئون ساثرهیه متعلق
مباحث مفیده فی حاوی مجموعه شهریه در

نورعینم سلیمان نظیف بك افندی حضرت تلرینه

ادیب بلاغت مأب :

(تاریخ وادبیات مجموعه سی) نك ۸ نجی نسخه سنه درج ایله یكم فردوس
آشیان عادلہ سلطان حضرت تلرینك مرثیه سنده موجود اولان
نیایم بویله ایمش امر خدا ، حکم قدر
مصراعیلہ بوندن یکریمی یدی سنه اول انشاد ایله والد ماجد کزک ماردینده کی
مرقد منورینه نقش ایتدر دیککز قطعه ده واقم
نیایم بویله ایمش حکم قضا ، امر قدر
مصراعنك ، عادلہ سلطان حضرت تلرینك او مرثیه لری کورنامش اولدینی
حاله توارده قریب برتصادف تشکیل ایتسی حقنده محترم (حادثات) غزته سنده
کوریلان التفاتکارانه مقاله جکاری مستلزم سرور وابتهاج اولدی .
معلوم ادیبانه لری اولدینی اوزره استاد شاعر لک بوقیل توارد وتشابه لری
بك چوق واقع اولشدر .
منلا بیوک شعرا مژدن نفی ایله ندیمك دیوانلرینه کوز کزدر رسك توارد
وتشابه وادینده بك چوق مصراعلره تصادف ایده بیلیرز .
مشارالیهمانك هم وزن وقفیه اولان یالکیز برقصیده سنده باقکز بو
قیلدن نه قدر سوزلر واردر .

نغمی

دوری زمان احمد مختاری آکدیور
شمشیری ذوالفقار علی دن نشان ویرر

ندیم

ممنام مرآتلی علی پاشا که روز رزم
شمشیری ذوالفقار علی دن نشان ویرر

نغمی

مضمونی دست عالم برداستان ویرر

ندیم

محررفی دست عالم برداستان ویرر

نغمی

کاو زمینه زلزله استخوان ویرر

ندیم

پای زمینه زلزله ناکهان ویرر

احتمالکه دیرسکز . نغمی پک مشهور شعرا مرنددر . ندیم نغمی نك دیوانی
کورمش و بلکه ده از برله مشدر . و معدوسی شهید علی پاشا حقنده نغمی به نظیره
اوله رق او قصیده یی یازدینی وقت قوجه نغمی نك دیوانی قارشینه آله رق بالالتزام بو
اتحالی یامسیده وارد خاطر در . یا خود نغمی نك مصراعلری خاطر نده اولدینی حالده
قصیده یی تنظیم ایدر کن قلمنك او جنه کلدکده طبیعتیه سانغ او ایشدر ظنیه یازمشدر .
واقعا بوزلرک جمله سی ده احتمالاتدر .

شو حالده مشهور شاعر لر مرند قنعینک یکدیگریله متوارد بیتلرینی ایراد
ایدرسم بو مطالعات ینه موجود اوله جغندن بو خاطر لره محل قالمایه جق دلائل
دوشونمکه مجبور اولدم حضرت فاتح دیوانی بولدم . زیرا فاتح جواهر اشعاری
هیچ بر زمانده تشهیر ایدلیوب کنجینه خصوصیتده محفوظ و مکتوم قالمشدر .
حالبوکه اندر کائنات بلاغت و بلکه بر نسخه دن عبارت اولان دیوان فاتحده موجود
ترجیع بندک بر قطعه سی شودر .

چاک اولان دست جفاییه کریبانکدر

ایلیشن خار غم و محنته دامانکدر

دو کولن بیره بالاتینی ایله قانکدر

مهدم آغیره کلن محنت ایله جانکدر

کوکل . ای وای کوکل . وای کوکل ، ای وای کوکل

مؤید زاده عبدالرحمن خانی افندیکن برغزینک مطلع بیتیده شویله در

چاک اولان دست جفاییه کریبانکدر

ایلیشن خار غم و محنته دامانکدر

کوریلدور که فاتحك قطعه سنك ايلك ايكي مصر اعيله شو مطلع بربرينك تماميله عينيدر مؤيد زاده عبدالرحمن خاتمی افندی اماسیه لی اولوب سلطان بايزيد ثانی اماسیه ده سنجاق بکی ایکن بايزيدك دائره محرمیتنه داخل وپك بیوک توجهنی حاصل ایلشدی بايزیدی مکلفاته آلشدرمق صورتيله باشند چیقارمقده اولدیغنی بعض غمازلر فاتحه عرض ایلا کلرندن مؤيد زاده نك همان اعدام اولمسنه شهرزاده نك لالاسی بولنان فناری زاده احمد بکه خطاباً فرمان هایون صادر اولش فرمان هایونك ورودندن اول بايزيد خبر آلدیغندن ایران طرفنه فرار ایتدیره رك مؤيد زاده نی شودهشتی عاقبتدن قورتارمشدر .

سلطان بايزيد نائل تخت و تاج اولدقده مؤيد زاده عودت ایدرك پادشاهك کماکان لطف عظیمنه مظهر اوله رق قاضی عسکری لکه قدر صعود ایلشدر . بايزیدی باشند چیقارمسی حقنده مؤيد زاده یه واقع اولان اسنادك غیرواقع اولدیغنی یاوزسلطان سلیم خان حضرت تاری اواخر ایامنده احوال وکلادن شکایت ایدرك (ایکی بیوک آدمه یتیشدم که بولرک بری جعفر چلبی وایکنجیسی مؤيد زاده عبدالرحمن چلبی در . یازق که جعفر چلبی بعض غمازلرک مفسدتیاه ضایع ایدلدی و عبدالرحمن چلبی نك اواخر ایام حیاته یتیشلای) مألنده کی حسن شهادتیاه مثبتدر . چونکه مؤيد زاده نك وفاتی ۹۲۲ سنه سنده اولسنه نظراً یاوزسلطان سلیمک زمان سلطنتنده دخی درت سنه قدر یشامش بولنیور . اگر پدری سلطان بايزیدی مکلفاته مؤيد زاده سوق ایتمش اولسیدی حقنده بوبیوک حسن شهادتی اجرا ایتک شویله طورسون نائل سلطنت اولدینی آندک پنجه جلاد قضایه تسلیم ایدک جکنده شبهه یوقدی . [۱] بونکه برابر مؤيد زاده سلطان بايزيدك قرب سلطنتنده بولمسنه نظراً استثنائی برصورتده فاتح دیوانی کوره رك بوبیتی یا تبرکاً غزله مطلع انخاذا ایلش

[۱] مؤيد زاده حقنده سوزی اوزاتملر ایکی سببه مبنی در . برنجیسی مؤيد زاده زماننه قدر سلاطین وقفنامه لری غرنجه واکثریسی طولانی شکنده یازلنده اولدیغنی حالده سلطان بايزيد ثانی حضرت تارینک وقفنامه لری بر بیوک کتاب شکنده وهرکک اکلایه جنی برصورتده ترکجه یازلش وهر صحیفه سی مؤيد زاده نك اونفیس خطیله مصدق بولمش اولسیدر . بووقفنامه دن مقدم ، ترکجه یازلش هیچ برعثمانلی وقفنامه سنه هنوز تصادف ایتدم .

ایکنجیسی یرینی بوش براقیوب ابن کمال حضرت لری کبی بر بیوک آدم یتشدرمکه و اوبیوک ابن کماله ترکجه اون جلد عثمانلی تاریخ یازدیرمغه سبب مسئل اولشدر . بو خصوصده کی علوهمتی کوسترمک اینچون عاشق چلبی نك (مشاعر الشعرا) سنده موجود اولان شو عبارتی عیناً یازمقلا اکتفا ایدرم . «اولوقت که حاجی حسن زاده روم ایلی قاضی عسکری و مؤيد زاده اناتولی قاضی عسکری ایش . مرحوم حقنده حاجی حسن زاده سست و مؤيد زاده نك

یا خود خاطرہ سندہ منقوش فلہرق بر مدت سوکرہ اوغزی بخش ایلمدیکنی ائشاده
قولایلنلہ ملہم اولسنی برساختہ قیاس ایلمش بولنسی وارد خاطر اولہ بیلیر .

حقوق قدیمہ سہی ایلہ نعمت پروری ایلمش . ادرنہدہ طاشلق مدرسہ سی
تلاول اولوب واروب طلب ایتمدکدہ حاجی حسن زاده مدرسہ ہواستندن
کچ سکا برقاضیلق ویردہ قبولندہ ایلمہ لچ . دیر) مرحوم معلوم و معلوم
مؤید زادیہ کلوب عرض حال ایلم . مؤید زاده وار رضا مسورتن کوستر
یارین عرض ایلمدیک خیر اولد دیر . آلت سوزیلدہ واروب قضایہ رضا ویردم دیر .
حاجی حسن زاده کرچاک خیال ایلم . ایرتسی پادشاهہ قضایہ عرض ایلم .
مؤید زاده . سمادتلی پادشاہ اول برقابل شاندر . نادر اندوران وفائق الاقراندر
قضا ایلمہ ضایع اولماسون . طاشلق مدرسہ سی محاولدر اول مدرسہ سی اکا صدقہ
بیورلککہ علمہ مشغولدر . دیو انواع تربیہ لر ایدوب پادشاہ وقت سلطان
بایزید ، مدرسہ سی اعطا ایلم . مؤید زاده فرصت بولوب (تواریخ آل عثمان)
تدوین اولنقی لازمدر ملا ادریس فارسی ایلمہ ترتیب ایدہ یور . اما چون
ظہورلری دیار رومدہ اولشدر . ترکی دیل ایلمہ انشاد اولنقی مہمدر . کمال
پاشا زاده دناجکنز اول خدمتک عہدہ سندن کلکہ قادردر . فن انشا وانشادہ
ماہدر . بومرامک اتمامی بوعصرده اکا منحصردر دیر . پادشاہ آئی دخی
فرمان ایلم . ینہ دیرکہ ، سمادتلی پادشاہ جوق دمدرکہ عزل چکمشدر .
فقیردر . خانوادہ اجداد کزدواتی مہبیسدر آکا انعام ، جبر قلب کسیردر پادشاہک
لا لازادہ سی اولدینی سبیدن ، پادشاہک ہر احسانہ حقیق وجدیردر . وجایزہ
مہم اولیجق سبب اہتمام کثیردر . دیو سوق ایلم . پادشاہ اوتوز بیک
اچہ دخی احسان ایلم .

سہل زماندن صکرہ ملا ادریس ، انشای تواریخہ ، موای لطیف لازمدر
دیو اذن ایلمہ زعامتی اولان دوبنیجہ نام قضیہ واروب گاہ آندہ گاہ صوفیہدہ
اقامت ایلم .

ینہ مؤید زاده بوتقریب ایلمہ ، کمال پاشا زادیہ تبدیل ہوا ایتمک ایچون
بر منصب لازمدر . شویلمکہ اویلہ اولمازسہ انشادہ بہانہ ایلمر دیو اسکوب
مدرسہ سی عرض ایلم .

سلطان بایزید ، کمال پاشا زادیہ معلوم ایدینوب ہر زماندہ آخر خلعتلر
وفاخر جائزدر بخش واحسان بیورر . ولطف شفقت ایلمر . مرحوم علم
وکالہ مشغول اولور . و ہرنہ فنہ ہمت ایلمہ جزئی توجہلہ حصولہ موصول
اولور .

بنام علیہ ... شایہ لردن قورتارینی اینچون حضرت فاتح ایله
فضولی خامطریه کادی .

زیرا استانبولده بیاه دائره حریمیت و خصه وصینده قالان دیوان فاتحی
عرفده جناب فضولی نك کورده بیلمسی واوندن اقتباس مضمون و معنایه تنزل
ایتمسی غیر وارددر . حالبوکه دیوان فضولیده دخی آثار جناب فاتحیه پك
چوق توارد و تشابه و فوعبولشددر .

بونلرك جمله سنی کورسترمله عادتاً جموعه مك صحیفه لری غیر مساعددر .
بونك اینچون نمونه اوله رق برقاچ عددینی کورسترمله اکثرا ایده حکم .

جناب فاتح

اولدیلر دشمن سنکیچون دوستم غلام بکا

فضولی

دوستم غلام سنکیچون کر اولور دشمن بکا

جناب فاتح

مکشی جانی کبی سودیکیچون سن سنی

فضولی

مکشی کیم سوره اوزجانی کبی جانانی

جناب فاتح

که بو دیر کهنندن طشره صالمشدر مسیحانی

فضولی

کوتوردی یر یوزندن معجز لعلک مسیحانی

جناب فاتح

خوار وزار اولدم عزیز و کامکارم وار ایکن

فضولی

عزیز نام ایکن خوار و خاکسار اولدم

جناب فاتح

غیری شاد ایتدک ولی بوشادی ناشاد ایلدک

فضولی

دونه دونه ییزی ناشاد اوزکینی شاد ایلدک

جناب فاتح

لعل نابک هو سی یورکمی قان ایلر

فضولی

لعل نابک هو سی بغیرینی قان ایلدیكك

جناب فاتح

می قیامت غمزه دن دلار پریشان اولسه لر

تار زلفك عقد دسی جمعیت محشر یئر

فضولی

عارضك دورنده جمعیتدن اولسون ناامید

اولیان آشفته زلف پریشانك سنك

ایشته بوکبی توارد وتشابهلردن چووجه بحث ایدرسم مقاله . مقاله لك دائره سندن چیقوب بیوك برکتاب شكلنه انقلاب ایتمسی لازمکیر .

بونك اینوندرکه ذات عالیر کی آثاری متین وشایان افتخار بر استاد نجیب ایله عادلہ سلطان حضرتلری کی عالی نسب برمخدره نجیبه نك آثارنده حسن توارد واقع اولسی ادبیة مشارالیهایی زیاده جه التزامده الدانامش اولدیغی بکا تبشیر وتأمین ایلدیکی جهتله حقیقه نه قدر سویندیکمک درجاتی ایضاحدن اظهار عجز ایلم نورعینم .

ینه سابق کوپرلی زاده محمد فؤاد بك

(۸ نجی نسخه ده کی مقاله نك مابعدی)

جناب قبله لی زاده ، باقی نك وفاتی حقنده اون عدد موزون تاریخ قید ایدیور . حالبوکه بوتاریخلرک تمام سکز عددی مستثنا بر قدرتی حائر اولان قلم ناموزون رقیلریله تحریر ایلدیکی شکلره نظراً باقی نك سال وفاتی اولان ۱۰۰۸ سنه سنه تصادف ایتمورلر . ایشته اوسکز تاریخی بوراده حساب رقیلریله کوستریورم .

۱ نجیسی : هادی بغدادینك اولق اوزره درج ایلدیکی شوتاریخدر .

موتینه لفظاً ومعناً تاریخ یازدی هادی

باقی افندی کیتدی عقبایه بیک سکزده

بوتاریخك برکزه برنجی مصراعنده کی جوهر وزنی جناب بلاغت نصاب فؤاد بك افندی — خزینه دن آلدینی یولسز پاره لر کی — درجیب ایتمش اولدینی جهتله زوالی مصراعده وزن قیمتی قالمشدر .

ایکنجی مصرع ایسه حساب اولدقد ۱۰۱۸ جیتیور شو حالده تاریخ اولق اینجون (کیتدی) کله سنی یاسز یازمق لازمکیردی . بوکبی یاکاشقلری مرتبلره عطف واسناد ایتمک احتمایده واردر .